

bd. Ștefan cel Mare , 1
MD-2028 Chișinău, Republica Moldova
Tel. (373-22) 21-24-68
Fax. (373-22) 21-24-68
E-mail: ssit@asm.md

AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIETȚII A AȘM

asupra raportului pe proiectul din cadrul Programului de Stat 20.80009.5107.12
*Fortificarea lanțului "hrană- animală-producție" prin utilizarea resurselor furajere noi, metodelor și
schemelor inovative de asanare*

Prioritatea II. Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor
Conducător de proiect: Dr. PETCU Igor

Perfectat în baza audierii raportului anual a *implementării proiectelor din domeniile cercetării și
inovării* la Ședința comună a AȘM și Consiliul științific al Institutului Științifico-Practic de
Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară din 10.12.2021

S-a discutat: Raportul pe proiectul de cercetare din cadrul Programului de Stat (2020-2023),
etapa anului 2021 20.80009.5107.12 Fortificarea lanțului "hrană- animală-producție" prin utilizarea
resurselor furajere noi, metodelor și schemelor inovative de asanare, director proiect dr. PETCU
Igor, Institutul Științifico-Practic de Biotehnologii în Zootehnie și Medicină Veterinară

S-a decis prin vot unanim:

Luând în considerare dezbaterile din cadrul audierii publice și avizele experților, se aprobă
următorul aviz consultativ asupra proiectului:

Proiectul este „**Aprobat**”, cu calificativul general „**Excelent**” (46,2)

Calificative pe criterii:

1. *Atingerea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect în corelare
cu cele obținute pe durata executării/implementării proiectului* – “Excelent”.

Proiectul evaluat în acest an a cuprins 5 etape, scopul și obiectivele trasate au fost realizate la
cel mai înalt nivel științific, rezultatele obținute în domeniul fortificării lanțului "hrană-animal-
producție" prin utilizarea resurselor furajere noi pentru animalele rumegătoare: planta netradițională
meiul african *Pennisetum glaucum* masă verde și siloz; valoarea tescovinei de mere în rațiile
tineretului taurin; impactului unor noi subproduse ca turta de mez de nucă asupra sănătății porcinelor
și calității cărnii; valorificării biomasei de streptomicete în alimentația găinilor ouătoare și a
biomasei de *Bacillus K35U* în rația iepurilor; elaborate metode și scheme inovative de asanare a
leucozei la bovine; *Salmonella* spp. în produsele avicole; calitatea biocompostului din dejecțiile de
iepure și efectul pozitiv asupra plantelor de porumb.

2. *Diseminarea rezultatelor obținute* – “Foarte bine”:

- Editor culegere de articole, materiale ale conferințelor naționale/internaționale – 1
- publicații în reviste WoS cu factor de impact - 3;
- în alte reviste internaționale sau naționale, culegeri conferințe internaționale - 4;
- în culegeri conferințe naționale, teze la conferințe – 23.

A fost organizată o conferință științifică cu participare internațională, acordate 3 brevete de invenții și depuse 3 cereri de brevet, participare la saloane internaționale de invenție cu decernarea a 3 medalii de aur, 4 argint, 1 bronz, editate o culegere de articole, 3 Ghid pentru agricultori, peste 30 publicații științifice în țară și peste hotare, promovarea în mass-media.

Obiecții:

- în unele publicații nu este menționat în cadrul cărui proiect au fost elaborate, iar altele au referire la 2 proiecte,
- lista publicațiilor necesită ajustare conform cerințelor stipulate în instrucțiunile elaborate de ANCD și
- redactarea textului.

3. *Valoarea socio-economică a rezultatelor obținute, materializarea rezultatelor și perspective de implementare – “Excelent”.*

- brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală - 3;
- cereri brevete de invenții și alte obiecte de proprietate intelectuală - 2;
- materiale la saloanele de invenție (medalii, diplome, prezentări, etc) – 9.
- participări la emisiuni TV/radio – 2
- organizarea atelierelor de lucru și a seminarelor – 12

Rezultatele cercetărilor evidențiază posibilitatea utilizării surselor furajare netradiționale, a meiului african, a tescovinei uscate de mere, a turtei de miez de nucă și a biomasei de streptomicete în alimentația diferitor animale și păsări de fermă sub diverse forme, ce va contribui la reducerea costului rețetelor de hrană și implicit a prețului produsului finit, fără a afecta calitatea acestuia. De asemenea, rezultatele obținute în cadrul proiectului vor permite controlul eficient a procesului epizootic, profilaxia leucozei bovine, salmonelozei și disbacteriozei animalelor și păsărilor, ameliorarea calității și sporirea productivității culturilor în sectorul fitotehnic ce va asigura dezvoltarea agriculturii durabile, securitatea alimentară a țării, siguranța alimentelor și bunăstarea populației. Nu mai puțin importante sunt formele de materializare a rezultatelor, ce constau în elaborarea unei metode noi de diagnostic a leucozei bovinelor, rețetei de nutreț combinat granulat pentru iepurii de casă și procedurii de fertilizare a solului, care posedă un potențial enorm de implementare practică în agricultură și zootehnie în condițiile Republicii Moldova.

4. *Participarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat – “Foarte bine”.*

Ponderea tinerilor încadrați în acest proiect la începutul anului era de 27,7% și s-a redus la data raportării la 20%, adică la limita de jos admisibilă.

5. *Colaborarea națională/internațională în cadrul proiectului – “Excelent”.*

Colaborarea la nivel național în cadrul implementării proiectului este destul de vastă și amplă printre parteneri regăsindu-se Facultatea Agronomie, Catedra MPASA (UASM); Facultatea Medicină Veterinară, Catedra SASP (UASM); Centrul Republican de Diagnostic Veterinar (CRDV); Agenția Națională pentru Sănătatea Publică (ANSP), secția de Microbiologie; SRL „Nutritfarm”; SRL „Eco-fer-mer”; SRL „Navelina ”; Grădina Botanică (Institut) „Alexandru Ciubotaru”. Nu este clar de ce în această listă lipsește Institutul de Microbiologie și Biotehnologie, dat fiind faptul că în proiect se utilizează biomasa tulpinii *Streptomyces fradiae* CNMN-Ac-11, depozitată în Colecția Națională de Microorganisme Neputogene din cadrul acestui Institut, iar membrii proiectului au publicații comune cu cercetătorii IMB. Colaborarea la nivel internațional în cadrul implementării proiectului este mai puțin numerică, include așa entități ca Stațiunea experimentală de Stat pentru avicultură a Academiei Naționale Agricole din Ucraina și Stațiunea experimentală a bioresurselor

Cerkasî a Academiei Naționale Agricole din Ucraina. În acest context ar fi binevenită colaborarea mai largă cu partenerii de profil din România, luând în considerație tradițiile și legăturile vaste ale IȘPBZMV cu țara vecină.

Concluzii, recomandări

Scopul și obiectivele planificate în proiectul evaluat au fost realizate la cel mai înalt nivel științific, rezultatele științifice obținute în domeniul fortificării lanțului ”hrană-animal-producție” sunt excelente, prezintă noutate științifică și practică la nivel național și regional, au o contribuție esențială în diversificarea alimentației animalelor rumegătoare, porcinelor, iepurilor și găinilor ouătoare prin utilizarea furajere vegetale noi, reziduurilor din industria de prelucrare a producției agricole, biomasei microorganismelor utile. Au fost elaborate metode și scheme inovative de asanare a leucozei la bovine; salmonelozei și disbacteriozei la animalele și păsări, de producere a biocompostului din dejecțiile de iepure și efectul aplicării lui la cultura de porumb. Rezultatele științifice au fost diseminate în cadrul manifestărilor științifice internaționale, expozițiilor și saloane de invenții, serviciilor de consultanță a administrației publice centrale și a producătorilor agricoli, vor fi utilizate cu succes în procesul educațional. Investigațiile științifice în domeniul fortificării lanțului ”hrană-animal-producție” necesită a fi continuate, prin alocarea de mijloace financiare necesare pentru menținerea personalului științific și achiziționării mijloacelor circulante, procurării utilajului performant de cercetare și încadrării personalului de deservire.

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Boris Găină

Secretar Științific al Secției
Dr.

Gabriela Romanciuc